

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มันเป็นสิทธิเสรีภาพ ทุกคนมีความคิดทั้งนั้นแหละ แต่ความคิดของผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ไง เขาคิดไปอย่างนั้นแหละ แต่ถ้าความคิดของครูบาอาจารย์นะ ถ้าครูบาอาจารย์ คุณติ เวลาครูบาอาจารย์เราบวชตั้งแต่เณร บวชตั้งแต่เด็กๆ บวชตั้งแต่เด็กๆ ประสบการณ์ ประสบการณ์ชีวิตตั้งแต่วัยเด็ก วัยเด็กนะ เวลาเป็นเด็ก เวลาบวชแล้วก็คิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อคิดถึงแม่ทั้งนั้นแหละ ถ้าคิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อคิดถึงแม่ ครูบาอาจารย์ท่านดูแลกันมาอย่างไร ถ้าดูแลมาอย่างไร คุณสามเณรน้อย สามเณรน้อยที่เขาบวชเขามีอำนาจวาสนานะ สามเณรบวชตั้งแต่สามเณรน้อย เวลาถึงที่สุดแล้วเขาถึงเป็นสังฆราชขุนุนนะ เพราะประสบการณ์ชีวิตของเขาในชีวิตของนักบวช

ถ้าชีวิตของนักบวช บวชขึ้นมาเพื่ออะไร ถ้าบวชขึ้นมา ถ้าชีวิตนะ บวชเพื่อการศึกษา มีปัญญา ถ้ามีปัญญาแล้วก็มีการบริหารจัดการไป การบริหารจัดการคือการปกครอง แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ท่านมีอำนาจวาสนานะ เวลาท่านออกบวช ในสมัยพุทธกาล สามเณร ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ ถ้าเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ วิมุตติสุขๆ ที่เราแสวงหากัน เราสนใจกันอยู่นี้ มันอยู่ที่ไหน

แต่ถ้าเราแสวงหา โลกนี้ โลกนี้เราร้อนนัก เธอผลิตผลิตอยู่กับชีวิตได้อย่างไร โลกนี้เราร้อนนัก เธอให้หาที่พึ่ง ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าสามเณร ๗ ขวบที่เป็นพระอรหันต์นะ มันมองโลกไปอีกอย่างหนึ่งไง แต่ถ้าสามเณร ๗ ขวบ เวลาสามเณรบวชขึ้นมาแล้วมีการศึกษา ศึกษามาแล้วเพื่อบริหารจัดการ เขาก็สร้างอำนาจวาสนาบารมีของเขา สร้างอำนาจวาสนาบารมีแบบชาวโลกเขา

ชาวโลก ถ้าเป็นรัฐบุรุษ เป็นคนสำคัญของโลก เขาได้สร้างคุณประโยชน์คุณงามความดีของโลก นี่เขามองกันอย่างนั้น แต่เวลาสามเณร ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ เขามองโลกไง มองโลกเป็นอนิจจัง โลกนี้มีการเปลี่ยนแปลง แต่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงเราก็ต้องเคลื่อน

ไปกับโลกนั้น แต่ถ้าเรามีสติปัญญา มีสติปัญญาเราบริหารจัดการหัวใจของเรา บริหารจัดการหัวใจของเราได้อย่างไร บริหารหัวใจของเราด้วยปัญญา ด้วยมรรค

เวลามรรคมันเกิดขึ้นนะ เวลาคนที่ภาวนาเป็น เวลาเกิดปัญญา โลกียปัญญา ปัญญาที่เขาบริหารจัดการทางโลก ที่เขามีปัญญาๆ กัน สิ่งนั้นมันเป็นเรื่องโลก เป็นโลกียปัญญา มันไม่ทะลุเข้ามาไง มันไม่ทะลุเข้ามาสู่โลกทัศน์ สู่จิตวิญญาณของตัว ถ้าสู่จิตวิญญาณ มรรคมันเกิดตรงนั้น ใจ นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากจิต เกิดจากจิตมันจะย้อนทวนกระแสกลับเข้ามาในหัวใจ นั่น ถ้ามันย้อนทวนกระแสกลับเข้ามาในหัวใจนั้น มันสำรอกมันคายอวิชชา คายความไม่รู้

แล้วใครไม่รู้ล่ะ ที่เกิดมาใครไม่รู้บ้าง ก็มีการศึกษา มีปัญญาทั้งนั้นแหละ ใครไม่รู้บ้าง

เขารู้ทางวิชาการ รู้ทางวิชาชีพ รู้ทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์องค์การนาซา เขาคำนวณเรื่องกระแสลม เขาคำนวณพลังลม แรงโน้มถ่วง นี่เขารู้ รู้เรื่องจักรวาล คูลี กาแล็กซีเข้าใจไปหมดเลย นี่ความรู้ของเขา ความรู้ของเขาเป็นวัตถุใจ แล้วก็บอกว่าพระพุทธศาสนาสอนว่ามีพรหม กามภพ รูปภพ อรูปภพ มีโลกของพรหม มีโลกของเทวดา มีโลกของมนุษย์ อวกาศ จรวด ก็ไปหมดแล้ว สำนวจอวกาศแล้วไม่เห็นเทวดาเลย ไม่เห็นภพเห็นชาติเลย ไม่เห็นมีเลย มันอยู่ที่ไหนล่ะ มันอยู่ที่ไหน

เวลาคนมันทุกข์มันยาก มันทุกข์ยากที่ไหน? มันทุกข์ยากที่หัวใจนี้ โลกทัศน์ สัตว์โลก เป็นวิภวัญ เป็นผู้ข้อง ถ้าสัตว์โลก สัตว์โลกที่หมุนเวียนไปในวิภวัญ แล้วใครเป็นคนไปเกิดล่ะ จิตมันไปเกิด เวลาจิตไปเกิด ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม สามโลกธาตุ สามโลกมันอยู่ที่ไหน

สวรรค์ในอก นรกในใจ คูลี เวลาเกิดเป็นมนุษย์ ถ้ามันทุกข์มันยาก มนุสสเปโต มันเป็นเปรตเป็นผี มันเหยียบย่ำหัวใจ แต่ถ้าเรามาทำคุณงามความดีของเรา มนุสสเทโว จิตใจมันเป็นเทวดา สวรรค์ในอก นรกในใจ มันเกิดที่ว่า พอมันเวียนว่ายตายเกิดมันไปตามนั้น มันไปตามนั้น มันเห็นใจ มันเห็นจากใจของเราใจ มันเห็นจากเหตุ มันต้องมีเหตุสิ มันถึงมีภพมีชาติใจ ถ้ามันไม่มีเหตุมันจะเอาภพชาติมาจากไหนล่ะ

แล้วภพชาติมันไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม แล้วเขาก็เอาจรวด เอายานอวกาศ เข้าไปหาใจ ส่งขึ้นไปบนอวกาศ สวรรค์มันอยู่ชั้นไหน มันทะลุก้อนเมฆ ทะลุอวกาศไปก็ไม่เห็น นรกไม่เห็นสวรรค์ ไม่เห็นหรรอก

แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา จิตมันรู้มันเห็นของมัน ถ้าจิตมันรู้ มันเห็น จิต มันสำคัญไฉน แต่เราไม่มีสติปัญญารักษาหัวใจของเราใช่ไหม เราก็ใช้สามัญสำนึกใช่ไหม ถ้าสามัญสำนึก สามัญสำนึกก็องค์การนาซาไป มันก็เป็นปัญญาสมองใช่ไหม มันก็ทางวิจัยใช่ไหม ทางวิทยาศาสตร์ใช่ไหม มันก็จะพิสูจน์กันว่าสวรรค์อยู่ที่ไหน สวรรค์มันก็วิ่งหาสวรรค์ไป มันวิ่ง ไปแล้วมันก็ไม่เจอสวรรค์ของมันไฉน

แต่ถ้าเรานับถือศาสนา พระพุทธศาสนาบอกว่าสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี คนก็ แสวงหาความสุขกัน แสวงหาความเพลิดเพลินกัน เขาแสวงหาทางโลกกัน เขาแสวงหากันไป มันเป็นผู้สละ มันเป็นผู้อายตนะ อายตนะมันกระทบกัน

เวลาอายตนะกระทบกัน ลื่นกระทบรส กลิ่นกระทบจมูก เสียงกระทบหู นี่มันเป็น อายตนะกระทบ เป็นอายตนะทั้งนั้นแหละ อายตนะ ๖ อายตนะภายนอก อายตนะภายใน สิ่งนี้ มันเป็นผู้สละ มันเป็นผู้สละของมนุษย์ มนุษย์มีกายกับใจ มันมีอายตนะ ๖ มีภายนอก ภายใน มีสิ่งกระทบ พอสิ่งกระทบ เราก็ว่าสิ่งกระทบพอใจ พอพอใจ สิ่งที่เราพอใจมันก็แสวงหาสิ่งนี้เพราะ มันพอใจ มันพอใจมันก็เพลิดเพลินไปกับความเป็นไปของมัน

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาบอก สิ่งนั้นมันเป็นเครื่องอาศัย สิ่งเครื่องอาศัย มันได้มาจริง ได้มาจริงๆ ตามสมมุติ เกิดเป็นมนุษย์จริงๆ นะ จริงตามสมมุตินะ มีจริงๆ แต่คำว่า “สมมุติ” สมมุติคือว่าเราก็เห็นใช่ไหม ทางวิทยาศาสตร์ก็พิสูจน์ได้ เกิดแล้วตาย มันจริงไหมล่ะ ถ้ามันจริงมันก็คงที่ของมัน แล้วสิ่งที่คงที่มันแน่นอนของเรา สมบัติของเรา เงินทองมันของจริง ไหม? ของจริง ได้มาก็ใช้ไป แล้วใช้ถูกใช้ผิดอีกต่างหาก

นี่ก็เหมือนกัน มีปัญญาผิดปัญญาถูกอีกต่างหาก ถ้าปัญญาผิดปัญญาถูก ปัญญา เห็นไหม ไม่นับถือศาสนาอะไร ไม่นับถืออะไรเลย กุแค้น กุยอด กุเยี่ยม

อ้าว! ก็ทำไปสิ ก็เป็นจริงไปสิ แต่เวลาถึงที่สุดแล้วมันคอดกนะ คอดก คนเราเกิดมาต้อง ตาย วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้หมดแหละ คนเกิดมาต้องตายหมดแหละ แล้วตายแล้วก็ต้องเกิดอีก ที

นี่เกิดอีกนี่เป็นปัญหาแล้ว เกิดอีก อะไรไปเกิดล่ะ แล้วใครไปรู้ไปเห็นล่ะ เห็นไหม เพราะสงสัย เพราะความไม่รู้

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาจิตสงบเข้ามา บุปเพณิวาสนาสติญาณ เหตุใดถึงมาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เหตุใดถึงมีอำนาจวาสนาบารมีออกแสวงหา ถึงได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย้อนไปตั้งแต่พระเวสสันดร “เราเคยเป็น” ปัจจุบันเจ้าชายสิทธัตถะ เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไม่ใช่เป็นพระเวสสันดร แต่จิตนี้ย้อนกลับไปมันเคยเป็นพระเวสสันดร ย้อนกลับไปทศชาติ ได้บำเพ็ญเพียรอันนั้นมา พันธุกรรมของมันได้ตัดแต่งมา ตัดแต่งมาจน บารมีเต็ม เกิดที่สวนลุมพินี “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” คนเกิดมาพูดเลย “เกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” นี่มันด้วยอำนาจวาสนาบารมี แต่ยังไม่เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะ ยังไม่ได้ออกบวช เพราะยังไม่ได้ออกประพฤติปฏิบัติ เพราะการจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันต้องมีเหตุมีผลไง

เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีครอบครัว พระเจ้าสุทโธทนะนางพิมพาให้ สุดท้ายแล้ว มีสามภรรยาหุล เสร็จแล้วคนที่สร้างบารมีมาเต็มมันคิดสิ่งใดมันคิดบวกคิดดี คิดสิ่งที่โลกเขาคิด กันไม่ถึง เวลาออกไปประพฤติปฏิบัติขึ้นมา บุปเพณิวาสนาสติญาณ เรามาจากไหน ทุกคนสงสัยหมดแหละ ทุกคนสงสัยว่าจิตนี้มาจากไหน เกิด เกิดมาจากไหน ตาย ตายไปไหน ทุกคนสงสัยทั้งนั้น ทุกคนอยากรู้อยากเห็นไง นี่เขาเรียกว่ามานโลภีย์ อภิญญา มันรู้ได้ ฤทธิชีไพรเขารู้ เพราะฤทธิชีไพรเขารู้อยู่แล้ว เวลาสมัยพุทธกาลเขาเป็นศาสดา มีคนเคารพศรัทธาเขามหาศาลเลย เคารพศรัทธาก็เคารพศรัทธาเป็นบริษัทบริวารไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปศึกษากับเขามา สิ่งนั้นมันไม่จบ มันเคารพศรัทธาเพราะบุพเพณิวาสนาสติญาณ มันมี จุฑูปปาตญาณ มันมีอดีตชาติมันก็มีไปของมัน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับมา ย้อนกลับมาหมด ย้อนกลับมาอาสวัภขญาณ ทำลายอวิชชา เวลาเหตุจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีมรรค ๘ ใจ มีมรรคญาณใจ มีสติจะความจริงใจ มีภาวนามยปัญญาถอดถอนไปไง พอดถอดถอน แม้แต่รู้อดีตชาติ รู้อนาคต มันก็ยังเป็นอภิญญา อภิญญาคือมันมีอยู่ เพราะมันมีของมันอยู่ แต่เราพิสูจน์ไม่ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ก็พิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ยังพิสูจน์ย้อนไป เดี่ยวนี้มีกล้องถ่ายภาพอดีต ๓ วัน ๔ วันยังย้อนภาพนั้นได้ นั่นมันย้อนภาพได้ ย้อนภาพมันก็เป็นวัตถุ มันไม่ใช่ความรู้สึก มันไม่ใช่จิต

แล้วเวลาที่ระลึกอดีตชาติได้ใครเป็นคนระลึกล่ะ? ก็จิตมันเป็นคนระลึก ใครจะมาระลึก
ล่ะ คอมพิวเตอร์ที่ไหนมันจะระลึกล่ะ คอมพิวเตอร์ระลึกมันก็สร้างภาพของมันไง คอมพิวเตอร์
มันมีชีวิตไหม คอมพิวเตอร์มันเป็นวัตถุคิบที่ประกอบขึ้นมา แต่เขาใช้ปัญญาคน ปัญญาประดิษฐ์

แต่ของเราปัญญาจริงๆ ปัญญาจริงมันย้อนกลับ ถ้าย้อนกลับมาดูใจเรา ถ้าใจเรามันสงบ
เข้าไป สิ่งนี้มันสาวได้ มันสืบต่อได้ มันมีที่มาที่ไป มันไม่ใช่ลอยมาจากฟ้า มันไม่ใช่ว่าใครจะ
โกหกมดเท็จ ความโกหกมดเท็จมันเป็นเรื่องของคนที่มันทุจริต ถ้าทุจริตของเขา เขาคิดทุจริต
ของเขา

ทีนี้ในใจของเรา โลกนอก โลกนอกมันยุ่งขนาดนี้ แล้วถ้าโลกใน เวลาภิเลสมันทุจริตมัน
ก็หลอกเรา เราจะปฏิบัติ เราเชื่อมั่นแล้ว เราเป็นชาวพุทธ เราเชื่อมั่นเลย พระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ แก้วสารพัดนึก เพราะเราเชื่อมั่นเราถึงมาประพฤติปฏิบัติกัน เราก็มานั่งทรมานภิเลสม
เขาบอกว่ามานั่งทำไมให้มันทุกข์มันยาก ชีวิตนี้ก็ทุกข์ยากพออยู่แล้ว โลกนี้ก็ทุกข์พออยู่แล้ว
แหละ ทำไมต้องมาทุกข์มาทรมาน

ไอ้ทุกข์แบบนั้นทุกข์แบบเศร้าโศกเสียใจ ทุกข์แบบรำพึงรำพัน ทุกข์แบบนั้นมันทุกข์
แล้วทุกข์เล่า ทุกข์ซ้ำทุกข์ซาก แล้วทุกข์ มันชอบทุกข์ด้วยนะ ทุกข์แล้วมันปรารถนาไง มัน
อยากจะได้ดี มันอยากของมันอยู่ไง ทุกข์อย่างนั้นมันทุกข์ประจำธาตุขันธ์ ทุกข์ประจำโลก แต่
ของเราก็ทุกข์ ทุกข์เพราะมันเป็นอริยสัจ ทุกข์เพราะมันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงเราจะจับ
มันได้ ทุกข์ควรกำหนด เราต้องหาต้นเหตุ ต้นเหตุของการหลงไหลไปในชีวิต ต้นเหตุของการ
หลงไหลที่เราคาดเคลื่อนไป ที่ไหนมีนามมันก็มีรูป ที่มีรูปมีนามมันก็มีมนุของมันไป นี่ไง สัจจะ
มันเป็นแบบนี้ มันมีเหตุมีผลของมัน ธรรมชาติเป็นแบบนี้

ทีนี้ถ้าเราจะรู้จริงๆ ขึ้นมา เราวางธรรมชาติไว้ตามความเป็นจริงแล้วถอดถอนตัวเรา
ออกมา ถ้ามันจะรู้จริง มันจะรู้จริงได้อย่างไร ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มารู้จริง มาถอดถอนไอ้ความไม่รู้ ความไม่รู้มันถึงได้เวียนว่ายตายเกิด แล้วถ้ามันรู้ตัวมัน มันจะ
ไปไหม

ถ้ามันรู้จริงขึ้นมา แล้วสิ่งที่รู้จริงจะรู้จริงอย่างไรล่ะ ถ้ารู้จริงอย่างไร แล้วไปหาที่ไหนล่ะ
เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยให้เราศึกษา ศึกษานี้เป็นความจริง
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เป็นความจำของเรา สิ่งใดก็แล้วแต่มันเป็นทฤษฎี มัน

เป็นความจำของเรา เราค้นคว้าเราทำวิจัยอย่างไรก็แล้วแต่ ขนาดทำวิทยานิพนธ์มันก็ยังเป็น
ทฤษฎี ใครทำวิทยานิพนธ์ขนาดไหน แล้วเขาเอาวิทยานิพนธ์นี้มาทำประกอบเป็นธุรกิจขึ้นมา
ตามความเป็นจริงขึ้นมาให้ได้ ทำวิทยานิพนธ์เรื่องสิ่งใดก็แล้วแต่ เราเอามาทำเป็นวิชาชีพ เอามา
ทำให้มันเป็นข้อเท็จจริง เป็นรูปธรรมขึ้นมาให้ได้ ถ้าทำอย่างนั้นมันก็เป็นการปฏิบัติของคนคน
นั้น

จิตก็เหมือนกัน เห็นไหม โลกนอกมันก็มีปัญหาพอสมควร เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ สัตว์
สังคมนั้นต้องอาศัยพึ่งพากัน เวลาเราจะภาวนาขึ้นมา เรามีครูบาอาจารย์ของเรา ถ้ามีครูบา
อาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราเป็นคนชี้ นำ ชี้ นำ เพราะอะไร เพราะว่าอริยสัจมันมีหนึ่ง
เดียว บุคคล ๔ คู่ บุคคล ๘ จิตใจมันเป็นบุคคล มันเป็นหนึ่งใน ถ้าเป็นหนึ่ง ถ้าใครค้นคว้าหามา
สัมมาสมาธิเข้าไปถึงตัวมัน ถ้าจิตมันจริง ถ้าเรามีตัวตนอยู่จริง มีความรู้จริงอันนี้ ความรู้จริง
ออกไปใช้ปัญญาแยกแยะขึ้นมา ภาวนามยปัญญาก็จะชำระล้าง ชำระล้างตัวตนอันนี้ไป ชำระล้าง
ไอ้ที่เวียนว่ายตายเกิด

ไอ้ที่เราไม่รู้ว่าจะอะไรเวียนว่ายตายเกิดไป เราไม่เห็นว่าจะอะไรเวียนว่ายตายเกิด แล้วเราก็
ปฏิเสธว่าเวียนว่ายตายเกิดมันไม่มีไป ถ้าเวียนว่ายตายเกิดไม่มี แล้วเวียนว่ายตายเกิดมันเป็นสิ่ง
มันเป็นความจริงที่มันเวียนว่ายตายเกิดธรรมชาติของมันอยู่แล้วนะ

จิตที่เวียนว่ายตายเกิดมีอำนาจขึ้นมา มานับถือพระพุทธศาสนา นับถือศาสนาอื่น
เป็นลัทธิ เป็นความเชื่อ เป็นความยอมจำนนกับผู้นำของเขา ต้องให้ผู้นำเขาเป็นผู้พยากรณ์ ผู้นำ
ของเขาเป็นผู้ตัดสิน

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สัจธรรมเป็นผู้ตัดสิน มรรคเป็นผู้รู้ค้น
มรรคเป็นผู้ประหารอาหาร ธรรมโอสถเป็นผู้ทำลาย ทำลายชำระล้างไอ้ความไม่รู้ไป ไอ้ความ
เชื่อ ไอ้ความเชื่อ ไอ้ความปิดตา ไอ้ความที่ชะล้างให้เราไป ปัญญาอย่างนี้มันจะเข้ามาแยกเข้ามา
แยะ ปัญญา มันจะเข้ามาถอดมาถอด ถ้าปัญญามันเข้ามาถอดมาถอด สิ่งนี้ สิ่งที่เราเป็นชาวพุทธ
เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราถึงมีความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อ

มีความเชื่อ ความเชื่อแกกัเลสไม่ได้ แต่มีความเชื่อให้พิสูจน์ไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เวลาที่มีศรัทธาความเชื่อ ความเชื่อตามครูบาอาจารย์ชี้ นำ แต่เวลา

ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาท่านให้รู้ตามความเป็นจริง อย่าเชื่อว่ามันพออนุมานลงได้ อย่าเชื่อว่ามันเป็นสิ่งที่เรามีความเห็นอย่างนี้ แล้วครูบาอาจารย์ชี้ว่า

มันเหมือนเรา โลกใน โลกในมันมีกิเลส มีกิเลสคือความเห็นแก่ตัว มีกิเลสคือความเข้าข้างตัวเอง มีกิเลสคือมีอีโก้ นั่นแหละตรงนั้นต้องทำความเข้าใจเข้าไปถึงตรงนั้น แล้วพิจารณา มัน แยกแยะมัน พิจารณาของมันไป เพราะมันไปเห็นเข้า มันไปรู้ไปเห็นเข้า จะบอกเลยว่ามันมีหรือไม่มี จะเชื่อหรือไม่เชื่อ โลกก็เป็นแบบนี้ ในเมื่อข้างนอกเขาเป็นกันแบบนี้ โลกนอกมันก็วุ่นวายพอสมควรอยู่แล้ว เวลาเราจะมาประพฤติปฏิบัติ โลกในของเรา เราต้องจำกัดของมันก่อน จำกัดไว้ ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้

ถ้าทำความเข้าใจได้ ตัวเขาเอง ตัวของจิตเองเขาจะใช้ปัญญาของเขาแยกแยะ พยายามสำรอก พยายามคายออก แล้วเรากายอะไร เราก็เป็นคนคืออยู่แล้ว เราก็เป็นยอดมนุษย์อยู่แล้ว จะไปกายอะไรมันอีกล่ะ

เพราะเป็นยอดมนุษย์นั้นละมานะ เราเสมอเขา สำคัญตนว่าเสมอเขา เราเสมอเขาละ เราเสมอกันด้วยความเป็นมนุษย์ เราก็ยังสำคัญตนความเป็นมนุษย์ของเรา ความเป็นมนุษย์ของเรา เหมือนเทียนไข จุดไฟแล้วมันเผาไหม้ตัวมันจนหมดไป

นี่ก็เหมือนกัน เราสำคัญตนว่าเป็นเรา สุดท้ายแล้วชีวิตนี้ต้องสิ้นไป ชีวิตนี้ต้องสิ้นไป เราสำคัญตนว่าเป็นเรานี้แหละมันต้องสิ้นไป มันจะหมดโอกาสไปไง แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราประพฤติปฏิบัติของเราไป ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราไปแล้วเราจะเข้าใจเอง เราจะเห็นแก่นแท้ แก่นแท้คือสัจธรรมในหัวใจ แก่นแท้คือความเป็นจริงของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ รื้อสัตว์จนสัตว์ก็เพราะเหตุนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่เผยแผ่ศาสนามาให้คนเชื่อ ให้คนหลงใหล ให้คนงมงาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามให้คนเชื่อ ให้คนเชื่อเพื่อให้เขาสร้างบารมีของเขา

ถ้าบารมีบะชรรณของเขาแก่กล้าขึ้นมา ถึงสุดท้ายแล้วพระอรหันต์ทุกๆ องค์จะต้องมีการประพฤติปฏิบัติ จะต้องมิมรรคญาณ จะต้องมิตัจจะความจริง จะต้องมีวิชาการของตัวเอง อวิชาคือความไม่รู้ มันต้องมีวิชา วิชาจรณสมุปนุโน วิชาของเรานี้แหละจะเข้าไปแยกแยะ

มันต้องมีวิชาของคนคนนั้น มันต้องมีมรรคาของคนคนนั้น มันต้องมีสังขารของคนคนนั้น เข้าไปชำระล้างกิเลสในใจดวงนั้น มันถึงจะเป็นความจริงใจ ถ้าเป็นความจริงแล้วมันจะแตกต่างกันอย่างไรล่ะ? มันจะเป็นอันเดียวกันไง ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้

เขาตั้งสมาคมนั้นมาเพราะสิทธิเสรีภาพ ยังมีความเชื่ออย่างนั้นด้วยนะ ยังแสดงออกได้ด้วยโดยที่ไม่ต้องแสดงตน โอ้โฮ! มันก็ออกมาเต็มทีแหละ แต่ของเรา เราพยายามมีศีล มีขอบเขต รักษาหัวใจ ดับไฟ ดับไฟที่มันเผาผลาญ ดับไฟที่มันเผาหัวใจ พยายามดับไฟเรา แต่อย่างนั้นมันไปกระพือให้ไฟมันลุกโชติช่วงขึ้นมา แล้วก็เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นปัญญา แต่นั่นเป็นไฟของกิเลส เป็นไฟของสมุทัย เป็นไฟของกิเลสที่เผาผลาญหัวใจใจ เราพยายามดับไฟของเรา แล้วสร้างสังขารขึ้นมาให้เกิดธรรมโอสถรักษาไว้ รักษาความไม่รู้ สำรอกกายกิเลสออกมาจากในหัวใจของเรา นี่คือการปรารถนาของเรา เอวัง